

פרשת מצורע

ליבו וישוב בתשובה שלימה, שהרי מעיקר הדין היה על החוטא להיענש באותם עונשים הנעשים בקרבן, אלא שהקב"ה ברחמיו הורה שהחוטא יביא קרבן ובכך יחשב לו כאילו נעשו בו הדברים הללו ויתכפר לו. משום כך, לו היה המצורע מביא רק ציפור אחת, היה חושב לעצמו כי אכן הדיבור אינו טוב ועליו לסכור את פיו לגמרי. זו טעות! שהרי הדיבור בתורה הוא מעלה שאין למעלה הימנה וזו כל תכלית וחובת האדם! משום כך מצוה עליו התורה להביא שתי ציפורים, את האחת יש לשלוח כדי שיתן אל ליבו מהו העונש המגיע לו, ואילו את הציפור השניה יש לשלוח על פני השדה כדי שתמשיך לחיות את חייה. אולם - סיים רבי שלמה - את הציפור החיה יש לשלוח דוקא על פני השדה, כדי לרמז למביא הציפורים על האופן הראוי ללימוד התורה, כדי שחלילה לא יבוא לידי זחיחות הדעת, וכדברי חז"ל בגמרא בעירובין (דף כא:): "נצא השדה", בא ואראך תלמידי חכמים שעוסקים בתורה מתוך הדחק!... (וקראת לשבת עונג)

"כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ פְּנֵן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם לְאַחֲזָהּ וְנָתַתִּי נֶגַע צִרְעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחֲזַתְכֶם" (ד, לד).

מפרש רש"י (ע"פ המדרש רבה): "בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותן הבית ומוצאן".

לכאורה יש להתפלל: אם רצון הקב"ה לתת אוצרות לישראל, לא מצא דרך אחרת אלא רק על ידי נגעים?

אין זאת - **אמר הגאון רבי יחיאל מיכל עפשטיין זצ"ל**, אב"ד נוברדוק ובעל 'ערוך השולחן' - אלא שהיה ענין מיוחד לתת לישראל את אוצרות האמוריים דווקא בדרך זו!

שהרי כך אמר דוד המלך בתהלים (ק"ט, עא-עב): "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך. טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", ולכאורה יש מקום לתמוה על דבריו: מילא אדם עשיר ומלא בכל טוב וזהב וכסף, והוא עוסק בתורה - יכול לומר 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף', ונאים הדברים למי שאומרם, אבל עני העוסק בתורה אינו יכול לומר כך, שהרי מנין יודע העני את טעם הזהב והכסף כדי שיכול לומר שטעם התורה עדיף בעיניו, ודוד הרי היה אז בימי עניו, שהרי מקדים ואומר 'טוב לי כי עוניתי', ואיך אומר הוא 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף?' ודוחק לומר שכוונתו לאלפי זהב וכסף שהיו לו בתקופה קודמת.

אלא, יש לפרש בדרך דרש, שהרי שני סוגי נסיונות עומדים לפני האדם: נסיון העושר ונסיון העוני. שני נסיונות קשים הם, אך מביניהם קשה יותר נסיון העושר מנסיון העוני, שכן עושר מביא לידי כפירה, כפי שנאמר (משלי ל, ט): "פן אשבע וכחשתי ואמרת מי ה' ", וזו כוונת מה שאמרו חז"ל (ליגאה ט:): "יאה עניותא לישראל - אין הכוונה כפשוטה, אלא שמבין שני סוגי הנסיונות, עדיף לישראל נסיון העוני ולא נסיון העושר, שעלול להביא לכפירה.

והנה, מצינו במסכת אבות (ד, ט): "כל המקיים את התורה מעוני - סופו לקימה בעושר", ואף כאן בודאי שאין לפרש כפשוטו, כלומר שזוהי הבטחה לעתיד גשמי טוב יותר, שהרי אנו רואים בעינינו כמה וכמה שקיימו את התורה מעוני ולא זכו לקיימה מעושר, אלא הכוונה למי שזכה לקיים את התורה מעוני, שזהו הנסיון הקטן, יוכל לבטוח שגם בנסיון העושר יוכל לעמוד, אבל מי שלא קיים את התורה מעוני - קל וחומר שלא יוכל לקיימה מעושר, כי כאמור נסיון העושר קשה הוא מנסיון העוני.

וזו כוונת הפסוק כאן: "כי תבואו אל ארץ כנען" - שהם סוחרים ועשירים גדולים, של עושרם והונם מיועד עבורכם לאחוזת עולם, אך מכיוון שחשש הקב"ה לישראל לא יעמדו בנסיון הקשה של העושר, על כן לפני כן "ונתתי נגע צרעת", וכאשר תעמדו בנסיון היסורים, שהם יסורי עוני, אזי תוכלו לעמוד גם בנסיון העושר, ואז תהיה הארץ ל"ארץ אחוזתכם", שתישאר שלכם לעולם!

"וְצִוְיָהּ הַפְּהֵן וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפְּרִים חִיּוֹת טְהוֹרוֹת" (ד, טז).
מבאר רש"י: "לפי שהנגעים באין על לשון הרע, שהוא מעשה פטפופי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו ציפורים, שמפטפטין תמיד בצפצוף קול".
מקשה רבינו יוסף חיים זצוק"ל, בספרו "בן יהודע":

נאמר בעמוס (ה, א): "כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיחור". וצריך להבין, מה הקשר בין תחילת הפסוק המדבר על כך שהקב"ה יוצר הרים ובורא רוח, לבין סיומו המתיחס לכח הדיבור של האדם?

הוא מיישב זאת באמצעות שאלה נוספת: מדוע ברא הקב"ה הרים בעולמו? וכי לא היה נוח יותר ליצור עולם מישורי, במקום כל העליות והירידות המכבידות כל כך? אלא, שברור לכל בר דעת שההרים נועדו להגן מפני הרוחות, מאחר ואם לא היו הרים בעולם אי אפשר היה לקיים שום מקום ישוב, מפני הרוח ההורסת כל חלקה טובה, כפי שמתרחש מפעם לפעם ביבשת אמריקה, הסובלת מסופות הוריקן, המחריבות את בתיהם של מיליוני בני אדם שנאלצים לברוח כדי להגן על חייהם ולאחר מכן חלקם נותרים בחוסר כל.

ואם כך, הרי לנו קושיה נוספת - למה נבראה הרוח? הלא במקום לברוא רוחות, ואז ליצור הרים שיעצרו אותן, היה אפשר לא לברוא רוחות ולא הרים? **משיב על כך ה"בן איש חי"**, שהרוח נבראה כדי לומר לאדם: ראה מה אפשר לעשות עם רוח!... גם דיבורו של האדם הוא רק "רוח ממללא" - רוח היוצאת מפיו, אבל בכוחה להרוס את העולם כולו.

זהו "כי הנה יוצר הרים ובורא רוח", שהקב"ה יצר הרים מפני שהוא ברא את הרוח, וכל זה למה "ומגיד לאדם מה שיחור", הקב"ה מראה לאדם ע"י הרוח, מה בכוחו לחולל עם הפה ועם כח הדיבור שנתן בו. (להתעדן באהבתך)

"וְשֵׁנֵי תוֹלַעַת יְאֻזָּב" (ד, יז).

מפרש רש"י: "מה תקנתו ותרפא, ישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזוב".
בגמרא בערכין (דף טו:): **איתא**, "מאי תקנתו של מספרי לשון הרע, אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה, ואם עם הארץ הוא ישפיל את עצמו וכו' "עכ"ל הגמ'". והנה, לכאורה קשה אם מוכרחת להיות התשובה הראויה לפי ספרי המוסר תשובת המשקל, ומדוע א"כ ניתן לתלמיד חכם תשובה אחרת ולשאר כל אדם תשובה אחרת.

וביאר בספר חנוכה התורה לרבי העשיל מקראקא זצ"ל, דבאמת נותנת התורה תיקון תשובה שווה לתלמיד חכם ולשאר כל אדם. דנהג, איתא בגמרא בקידושין (דף לב): רב שמחל על כבודו אין כבודו מחול, והקשתה הגמרא, והרי כתיב "וה' הולך לפניו יומם", ומוכח שאפשר למחול על כבוד התורה. תירצה הגמ', שם כל העולם של הקב"ה, אבל כאן התורה אינה שלו, והקשתה הגמ' והרי כתוב "ובתורתו יגה", ומבאר רבא שלאחר שעסק והגה בה - תורתו היא.

וא"כ, התשובה הראויה היא שישפיל את עצמו, אך אם תלמיד חכם הוא א"כ אי אפשר לו שישפיל את עצמו דהא אין כבודו מחול כנזכר לעיל, על כן אמר יעסוק בתורה ויהגה בה ותהיה התורה שלו, ויוכל לבוא לתשובת המשקל שישפיל את עצמו. נמצא שנותן תשובה אחת לתלמיד חכם ולשאר כל אדם. (במשנת רש"י)

"וְצִוְיָהּ הַפְּהֵן וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפְּרִים חִיּוֹת טְהוֹרוֹת וְגו' וְשַׁחַט אֶת הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אֶל כְּלֵי הָרֶשׁ עַל מִים חַיִּים. וְשַׁלַּח אֶת הַצִּפּוֹר הַחַיָּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה" (ד, טז-טז).

יש להבין - שאל הגאון רבי שלמה גאנצפריד זצ"ל, בעל 'קיצור שולחן ערוך' בספרו 'אפריון עה"ת' - לשם מה התורה מצווה לקחת שני ציפורים, מדוע לא די באחת?

ועוד: מדוע את הציפור השניה יש לשלוח דוקא על פני השדה?
וביאר: בטעם הקרבנות כתבו המפרשים, שהם נועדו לכך שהאדם יתן אל

לעילוי נשמת
דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שושנה פורן בת
טאוס, חנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסיגאן, שולמית
חווה בת הר"ר רפאל ז"ל,

לזיווג הבן
שרה בת אילה,
רבקה בת דבורה
אסתר בת חווה

לרפואת
איתמר שריה בן עדית,
ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה,
בת פרבין נמכי, אביעד מאיר יהודה בן
עדית, אור בת שלהבת בתושח"י

העלון מוקדש-להצלחת ברו"ג יש בן
אילה, לחמים בן מונירה, עידן וילך בני מרים,
משפ' מצורע וכל התורמים והמסייעים בהפצה.
אליהו בן אילה,

סיפור נפלא הובא בספר 'פניני השבת': ליל שבת בירושלים, אחר התפילה בכותל המערבי. הרב שטרן פוסע בצעדים מהירים לכיוון ביתו שבעיר.

משום מה האריך הפעם בשהותו אצל אמו, השהה בבית אחותו שבעיר העתיקה, עתה עליו למחר לביתו ולמשפחתו. מכיוון שאיחר לצאת מבית אחותו - כבר עתה היו הרחובות ריקים, אחר שמרבית המתפללים כבר עזבו בצוותא לכיוון העיר. העלטה מטילה פחד, אף הרגילים בהליכה זו אינם יכולים שלא לשוב ולהתפלל להש"ת כי יצילם מכל צר ואויב.

בעודו פוסע נכחו במהירות, מגיע מולו לפתע ידידו רבי דוד בצעדים כושלים, מודיע לו כי זה עתה נדקר בחזהו ע"י צורר ערבי ימ"ש וכי זקוק הוא לטיפול באופן דחוף. בעודו תומך ברבי דוד וצועד עמו, הררה הרב שטרן בכך אשר בדיק בשבת זו התעכב אצל אמו יתר על המידה בעטיו של עיכוב יתר זה יכול הוא עתה לסייע לרבי דוד הפצוע.

רבי דוד התעקש ללכת הביתה. הרב שטרן ניסה לשכנעו כי יואיל לעצור ולקבל כאן טיפול רפואי - אך רבי דוד רצה בכל מחיר להגיע לביתו. לא ארכה הדרך עד שרבי דוד חש כי אינו מסוגל יותר, התיישב על גדר סמוכה ולחש אין אונים כי יש להזעיק אמבולנס. דם רב ניגר ממנו, כל גופו רעד... הרב שטרן חשש לעצור רכב, מתוך פחד שמא יהיה זה רכב ערבי אשר עלול להכניס את שניהם לסכנה ח"ו. כה קשים רגעים כאלו אשר האדם חש במבוי סתום וכי אין בידו לעשות מאומה. מה יעשה? רבי דוד אינו יכול לפסוע עוד, מצבו אינו בטוב, ישאירו לבד כאן, ברחובות המסוכנים, וילך להזמין אמבולנס? ישאר עצמו ויעצור רכב על אף הסיכון? כנצח נדמו רגעי הלכטים הללו, ורבי דוד הולך וקמל בחולשה, מאבד דם רב.

ברגעים כאלה יש אחד שיודע ומבין, מביט מקשיב ומסייע, אחד יחיד ומיוחד, יתברך שמו ויתעלה. מיד הופיעו שלווחיו בשטח, רכב

משטרה חלף, במקרה, במקום. הרב שטרן אותה בכל כוחותיו עד שעצרו השוטרים לראות מה זה ועל מה זה. בעקבות כמה חיוגי טלפון מתוך הרכב היה המקום תוך דקות כמחנה צבא, ניידות מיילות הגיעו מכל צד עם אמבולנסים מצוידים. פרוז'קטור ענק האיר את השטח, פעילי מד"א טיפלו ברבי דוד, העלוהו לאלונקה והעבירוהו בבהילות ליחידה לטיפול נמרץ בהדסה.

הרב שטרן לא הצטרף אליו, ולו מחמת שיקול פשוט - בשעה זו בני משפחתו מחכים לו, ועליו להודיעם על הקורה. יתר על כן - בני משפחתו של רבי דוד דואגים לו מאד ואינם יודעים מדוע מתמהמה מלבוא. אם ישארו כך עד צאת השבת - עלולים אף הם להיות זקוקים לטיפול, ה' ישמור. יש ללכת ולהודיעם על המתחולל.

"שבתי הביתה", מספר הרב שטרן, "חרד דואג ומתפלל חרישית לשלומו של רבי דוד. עברתי דרך ביתי, הודעתי בעצב על מה שקרה, וכי עלי להיות עתה בפעילות.

שמתי מיד פעמי לביתו של רבי דוד, בעדינות סיפרתי להם על המצב ועל כך שהנושא בטיפול, הלכתי להרב פישר, המתייעצתי עמו, ונעזרתי בו להשיג את פרופ' דורסט, מנתח מומחה, אשר אכן הגיע במהירות להדסה וביצע ניתוח מידי.

רק אז שבתי הביתה לקידוש ולשולחן השבת. בשחזרי את דבר המעשה לא יכול הייתי להתעלם בהתהפכות המצב מצד לצד, ברגע הקשה היינו אני ורבי דוד באפלה, בודדים וחסרי ישע. לא ידעתי מה עומד לקרות, חששתי מאד. רגעים לאחר מכן כבר היה המקום מואר, שוקק חיים, כל צוות העזרה כבר היה לצידו, תוך דקות כבר היה רבי דוד ביחידה לטיפול נמרץ, זאת בחסד השי"ת ובנפלאותיו שעבר רכב משטרה במקום.

במוצאי שבת שבתי אל מרכז העניינים. התברר לי כי בחסדי השי"ת הצליח הניתוח וכי בנס הספיקו להצילו, זאת מחמת שהגעתי לבית החולים היתה בזמן. רבי דוד חב אפוא תודה להשי"ת על כך שעיכבני בבית אחותי, ועל אותו

רכב משטרה שחלף. שני אירועים פשוטים אלה - הצילו את חייו בחסדי ה'.

תוך כדי מעורבות בכל הקורה, הופתעתי לשמוע כי הפרופ' המנתח הלך נסער מאשר שמע מרבי דוד.

בעיצומו של הניתוח, נכח לראות שהדקירה היתה תחת ללב, ה' ישמור. באופן רגיל היתה דקירה במקום כה רגיש - עלולה לפגוע בחלקי המעיים שבמקום זה, ולגרום לנדקר לחיי צער קשים וחולניים, ירחם ה'.

מה המום היה הפרופ' לגלות, תוך כדי ניתוח, כי חלקי המעיים לא היו במקומם, מקום הדקירה, אלא נפולים היו ומוטים מטה בכמה סנטימטרים, כמו אירע בהם נתק של שבר, ולכן נותרו בשלמותם. תדהמתו של הפרופ' מכך היתה עצומה והוא ביקש להתעניין אצל הנדקר על תופעה מוזרה זו שהצילה את חייו.

רבי דוד סיפר שאכן לפני שלוש שנים חש בכאבים במקום זה, וצילומים הראו לו כי לקה בשבר באותו חלק מעיים, אשר הוסטו ממקומם.

פרופ' דורסט היה נרעש: "ומדוע לא נותחת אז להשיב את השבר על כנו?"

"שאלתי את פי כ"ק הרבי מלעלוב (צוק"ל) והורה לי אז לחכות ולא להינתח. שאלתי אחר שנה ושוב הורה לי לחכות. גם לפני חדשים ספורים שוב הזכרתי אודות כאבים מציקים אלו, הנובעים משבר זה, והרבי הורה לחכות, "עוד לא, עוד לא", אמר. "כשהרבי אומר", סיים רבי דוד, "אני מציית".

"דע כי חיך ניצלו עקב שבר זה", לא מצא הפרופ' מנוח לנפשו, "דקירה זו עלולה היתה לגרום לך לחיים לא חיים, אין לך מושג ממה מונעך השי"ת בגרמו לך שבר זה. אין לך מושג עד מה גבהה רוח הקודש של רבך, עליך להיות מאושר כי עשית כפי שהורה לך".

מרחמי אב הרחמין הממתיק מר במר, מונע דקירת מעיים - בשבר, מקדים מכה וממנה עצמה מתקן רטייה ורפואה. (אמונה שלמה)

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

הקהה את שיניו

ידעיה מפתיעה מביא לנו רבינו בעל הרוקח בספרו 'סודי רזיא', והיא הועתקה על ידי רבינו מנחם ציון משפירא אל תוך ספרו 'ציוני': "כהוא עובדא דמלכה אחת תקנה מן שיני אויביה קוביאיות לווריצובלש, ומן שיני אויביה י"ו מלמטה וי"ו מלמעלה - לשחוק שקאקי, כדי שלא יהא להם מנוחה. וכן השחוק עוד היום מ"ו שחורים ומ"ו לבנים".

אין לנו פרטים אודות המלכה וזמנה, כי אם זאת בלבד, שאותה מלכה ביקשה לקחת נקם משונאיה ואויביה, אותם נטלה בשבי והמיתה, והתקינה משיניהם סוגי משחקים שונים. כך עשתה המלכה משיניים אלו: "קוביאיות לווריצובלש", שזה, כפי הנראה, קוביות המשחק המשמשות להטלה במשחקי לוח כמו 'שש' בש' וכיוצא בזה. כיוצא בזה הרכיבה המלכה ערכת שיניים מיוחדת עבור משחק האישקוקה - משחק השחמט, בו מצויים על הלוח ששה עשר כלים שחורים מול ששה עשר כלים לבנים. המלכה התקינה איפוא מכל לסת אדם, שיש בה שש עשרה שיניים עליונות ושש עשרה שיניים תחתונות, סט שלם של כלי שחמט. הייתה זו נקמת המלכה באויביה, שכן על ידי כך שמטלטלים ומנוענעים את עצמות המתים לצורך המשחק, הדבר מביא לכך שאין למתים מנוחה גם אחר מותם.

ובזה ביאר שם את מקרא שכתוב (ירמיה ח א-ב): "בַּעַת הַיְהִיָּה נָאֵם ה' יִצְיִאוּ אֵת עֲצָמוֹת מַלְכֵי הַיְהוּדָה וְאֵת עֲצָמוֹת שָׂרָיו וְאֵת עֲצָמוֹת הַכֹּהֲנִים וְאֵת עֲצָמוֹת הַנְּבִיאִים וְאֵת עֲצָמוֹת יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם מִקְבָּרֵיהֶם. וְשִׂטְחוּם לְשִׁמְשׁ וְלִירַח וְלִכְלָא צָבָא הַשְּׂמִימִים אֲשֶׁר אֱהָבוּם וְאֲשֶׁר עֲבָדוּם וְאֲשֶׁר הִלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וְאֲשֶׁר דָּרְשׁוּם וְאֲשֶׁר הִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם לֹא יֵאָסְפוּ וְלֹא יִקְבְּרוּ לְדָמָן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה יְהִי", שהכוונה בזה הייתה לצערם, שלא יהיה להם מנוחה גם לאחר מיתתם. ועוד ביאר שם שזהו גם הטעם לכך שיעקב ויוסף ציוו להעלות עצמותיהן לארץ ישראל.

אגב, מעניין לראות בדברי בעל הרוקח, דבר נוסף שאף הוא הועתק על ידי הציוני, המשלים את הסיפור האמור: "הנה יש מחכמי חיצונות אומרים מופת אמיתי שיוכל אדם לדעת שאין הרוח מת במיתת הגוף, שהרי אדם יוכל לתקן

מאוצרותיו של הרב ישראל דנדרוביץ שליט"א מח"ס 'הנחמדים מזהב', ערך

מעצמות המתים קוביאיות שכל מי שירצה להרויח בשחוק ירויח כחפצו כמבואר". ונראה שמלבד הנקמה שיש בכך מהאויבים, הרי שעצם התקנת קוביות המשחק מעצמות המתים מביאה את האדם לנצחונות ככל שיחפוץ.

הגאון רבי יוסף חיים מבבל הביא בספרו 'בניהו' לפרש את מה ששינו (פסחים ט:): "תניא, אמר רבי עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור. אמרו לו תלמידיו: רבי, אמור ככלב. אמר להן: זה נושך ושובר עצם וזה נושך ואינו שובר עצם", עם סיפור זה של המלכה שנקמה באויביה, וכתב: "והדמיון בזה אצלו ש[העם הארץ] הוא שונא תלמידי חכמים שגאה גמורה, לא מיבעיא בחייו, אלא גם אחר מותו משתוקק לשבור העצם שלו לעשות ממנו כלים, כאשר עשתה אותה המלכה בעצמות אויביה, כדי שלא יהיה לו מנוחה". אגב, כשהבניהו מזכיר את מעשה המלכה ושיני אויביה, הוא מציין שהמלכה עשתה מהעצמות משחק "שקורין דאמא או טאוול". שני משחקים אלו הם משחק ה'דמקה' ומשחק ה'שש בש', בסגנונו היווני הקרוי 'טאבל', ואחד מהם הוא כנראה המשחק הקרוי 'ווריצובלש'.

שינו בהגדה של פסח: "רשע מה הוא אומר: מה העבודה הזאת לכם, לכם ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר, ואף אתה הקהה את שיניו". ונמצאנו למדים שהרשע נענש בקהיון שינים, וכפי שפירשו רבותינו הראשונים: 'דצוץ את שיניו', וכבר נאמרו בזה כמה וכמה ביאורים, מתוך טעם נענש הרשע דווקא בעונש זה שמרוצצים את שיניו. ואמרתיו בס"ד לפרש זאת בהקדם האמור לעיל מדברי הרוקח ומדברי הבניהו, שהטלטול והמשחק בעצמות המתים מונע מהם את המנוחה הראויה להם. ובזה נענה ונאמר, שאם אכן רצונם של הרשעים עמי הארצות ברוע לבבם הוא לטלטל את שיניהם ועצמותיהם של הצדיקים התלמידי חכמים, מתוך שנאתם אליהם, וזאת בכדי שלא יהיה להם מנוחה, הרי שראוי לרשעים אלו שיענשו במידה כנגד מידה וכאשר זממו לעשות כן יעשה להם בשן תחת שן, מקהים ועוקרים להם את שיניהם שלהם כדי להטריפם ולבלבלם אף אחר מיתתם, וכן יאבדו כל אויבך ה'.